

Előfizetési árak
 egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
 Hirdetések másoktól árak szerint.
 A lap megjelenik minden oad
 törtétkön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 ha a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTA L.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Ujpest járásbírája.

Cserba Ferencz, gödöllői járásbíró, az
 ujpesti járásbírósg járásbírájává nevezett ki,
 kir. táblabírói címmel és jelleggel. Kinevezetése
 már a legközelebbi napokban közhírré fog a hi-
 vatalos lapban tétetni. **Cserba Ferencz,** ma-
 gas műveltségű férfi, kiváló emberbarát, s az
 ország bírói karának egyik legtehetségesebb, leg-
 kitünőbb tagja. Ujpestnek, illetőleg az ujpesti
 járásbírósgnak tehát méltán lehet szerencsét
 kívánni, hogy ilyen mintabíró fog az élén állani.

A kereskedelemügyi miniszter rosszalása.

Ujpest, december hó 14-én.

Nem először szellőztetjük az ujpesti
 Ipartestület áldatlan ügyeit, de soha
 sem szellőztetjük és így ma sem szel-
 lőztetjük személyes indokokból, de szel-
 lőztetjük és szellőztetjük azért, mert
 községünk iparosaira nézve életkérdés-
 nek tartjuk azt, hogy az ujpesti Ipar-
 testület alapszabályaiban kitűzött cél-
 járt elérje, hogy az iparosok érdekeit
 tenyleg előmozdítsa s őket haladásra
 serkentse; és mert azt tapasztaltuk, ar-
 ról győződünk meg, hogy ama személyi-
 párt- és községi politika üzés, amely az
 Ipartestületben illetéktelenül felburján-
 zott, amely oda egyáltalában nem tar-
 tozik: az ipartestületet a kitűzött cél-
 tól messze eltávolítja s a község ipar-
 osainak nemcsak anyagi, hanem erkölcsi
 kárt is okoz.

Kérve kértük az Ipartestület veze-
 tőit és békétlen tagjait, szakítsanak a
 múlttal, hagyjanak fel a viszálykodás-
 sal, gyógyuljanak ki a felebbezési nya-
 valyából, tartsák fenn a rendet, az
 egyetértést s támogassák tisztán ipari
 működésükben egymást.

A viszályaikkal, indokolatlan feleb-
 bezéseikkel szemben elfoglalt józan ál-
 lásponunktól kinevettek; tárgyilagos
 érveléseinkért durván megtámadtak;
 jóakaratainkat s az általunk hirdetett
 igazságot, nagy úri göggel lenézték és
 íme — az ujpesti Ipartestület legfőbb
 hatósága: a kereskedelemügyi miniszter
 mind aban nekünk adott igazat!

Kételkednek benne?

Tessék elolvasni a következő mi-
 niszteri végzést:

72264. szám VIII. Kereskedelmügyi m.
 kir. miniszter. Tekintetes Beniczky Lajos
 urnak. Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye
 alispánjának. Folyó évi szeptember hó
 11-én 58013. sz. a. kelt és az I. fokú ipar-
 hatósági határozattal egybehangzó má-
 sodfokú határozatát, mely az ujpesti ipar-
 testületnek 1899. évi július hó 25-én
 tartott rendkívüli közgyűlésén hozott
 határozatot, melynek értelmében az alap-
 szabályok 17. §-a olyképen módosították,
 hogy az ipartestületi titkár 3 évről 3 évre
 fog választatni megsemmisít, **Farmathy
 István** és ifj. Szalay István részéről, a tör-
 vényes határidőben beadott felfolyamo-
 dasa következtében felülvizsgálat alá
 vettem. Ennek eredményéhez képest az

alsóbbfokú határozatokat ezennel felol-
 dom és felkérem alispán urat, miszerint
 értesítse az ujpesti ipartestület előljá-
 róságát, hogy *jónéhagyásomat a f. évi július
 hó 25-én megtartott rendkívüli közgyűlésen
 hozott összes határozatoktól megtagadom,
 mert ezek a határozatok alapszabályellenes
 módon hozottak.* A 17. § módosítására
 vonatkozó indítvány feletti szavazás al-
 kalmával ugyanis az elnök nem engedte
 meg, a nők és kiskorúak meghatalmazot-
 tainak, hogy meghatalmazóik nevében
 leadják szavazatukat, pedig az alapsza-
 bályok 17. §-ának a. pontja értelmében
 nők gyermekek és kiskorúak szavazati
 jogukat egy általuk meghatalmazott tes-
 tületi tag által gyakorolhatják. Az ipar-
 hatósági biztosnak az elnök alapszabály-
 ellenes eljárását megmagyarázni kívánó
 kijelentése, hogy a nők és kiskorúak meg-
 hatalmazása annak, aki által magukat
 képviseltetni kívánják, a közgyűlésen
 adandó át, semmi aappal sem bír. Nem
 hagyhatom ez alkalommal jóvá azon
 közgyűlési határozatot, melynek értel-
 mében az alapszabályokba felvételni
 rendeltetett, hogy az ipartestület minden
 tanoncz-szerződés után 1 frt s minden
 felszabadulás után 2 frt díjat fog szedni,
 mert az ide vonatkozó indítványok közgyűlés
 napirendjére nem volt kitűzve és a napi-
 rendre ki nem tűzött indítványok felett
 az alapszabályok 11. §-ának 3. pontja
 értelmében csak akkor lehet tanácskozní,
 ha azok tiz tag aláírásával ellátva, leg-
 alább 5 nappal a közgyűlés napja előtt
 az előljárásgnak, illetve az elnöknek
 beadattak, ami a jelen esetben a közgyű-
 lési jegyzőkönyvből kivételül meg nem
 történt. *Nem hagyhatom rosszaló megjegye-
 zés nélkül az ipartestületi elnöknek a köz-
 gyűlésen követett azon eljárását,* hogy a
 már fent említett alapszabályellenes
 ténykedésen kívül, arra sem fordított
 figyelmet, hogy a szavazatokat azok a
 tagok szedjék, akiket a közgyűlés erre a
 célra kiküldött. Megemlítem meg végül,
 hogy a közgyűlési jegyzőkönyvben az
 elnök kijelentette, hogy a tanoncz-szer-
 ződési- és szabadítási díjak az ipartes-
 tület által eddig is szedettek. *Ha szedettek,
 ez az eljárás törvényellenes,* mert az 1884.
 17. t.-cz. 128. §-a értelmében a tagok
 jogai és kötelességei az alapszabályokba
 veendőek fel, ez pedig a szerződési és sa-
 badítási díjak tekintetében meg nem tör-
 tén. Felhívom tehát alispán urat, tegye
 vizsgálat tárgyává azt, hogy *ezek a díjak
 eddigé mily alapon és kinek rendelkezése
 folytán szedettek,* s eljárásának eredmé-
 nyéről és a tett intézkedésekről tegyen
 hozzám jelentést. A f. évi okt. 9-én 70696
 sz. a. tett jelentésének mellékleteit meg-
 felelő további eljárás végett leküldöm.
 Budapest, 1899. évi nov. 9-én. A minisz-
 ter megbízásából Abonyi s. k. miniszteri
 tanácsos.

804666/kg. 1899. szám. Eredetben irat-
 tarban tétetik, másolatban mellékleteivel
 együtt a rendelet értelmében való eljárás-
 és jelentéstétel végett kiadatik **Ivánka Pál**
 főszolgabíró urnak. Budapesten, 1899.
 évi november hó 23-án. Beniczky s. k.
 alispán.

Hát kellett az ujpesti Ipartestület
 elnökének ez a miniszteri rosszalás?

Hát szüksége volt az iparhatósági
 biztosnak erre a miniszteri leczkére?

Hát szüksége volt az Ipartestület
 közgyűlésének arra, hogy miniszteri

szájából hallja, miszerint határozatait
 alapszabályellenes módon hozta?

Hát szüksége volt az ujpesti Ipartes-
 tület előljárásgának arra, hogy ellene
 a törvény megsértéseért vizsgálatot
 rendeljen el a miniszter?

Avagy azt hiszik talán, hogy az ilyen
 miniszteri rosszalások, leczkék, jóváha-
 gyás megtagadások és vizsgálatok eme-
 lik az Ipartestület méltóságát és tekin-
 télyét?

No de, ne folytassuk tovább a kér-
 déseket. Az ujpesti Ipartestület vezető-
 sége, előljárásga, a kereskedelemügyi
 miniszter rosszalásából, reméljük: le-
 vonja maga számára a tanulságot s jö-
 vőben mellőzve minden politikát, min-
 den személyes kérdést, minden más ér-
 deket, csak az alapszabályok s a törvé-
 nyek értelmében fog eljárni, s az ipar-
 osoknak, csak az ipari érdekeit igyekszik
 előmozdítani.

Ha pedig erre képtelennek bizonyul,
 akkor tudni fogják maguk az ujpesti
 iparosok, mi a kötelességük, s miként
 akadályozhatják meg a miniszteri ros-
 zszalások újabb kiadásait.

Magyar Nemzet.

A modern sajtó hatalmasan kibontotta a
 gondolat szárnyait. Esmék és tervek manap-
 ság megvalósulnak sokkal rövidebb idő alatt,
 mint a mennyi ezelőtt azok megérleléséhez
 kellett. Az események vihármódra szágulda-
 nak be ezernyi mértföldeket s műveltség és
 tudás, a köznapi forgalomban értéktárgyakká
 lettek.

A rotációs gép tökéletesen átalakította a
 hirszolgalat egész szervezetét. Az anyag bő-
 vült, a feldolgozás sokoldalabb lett, új formák
 alakultak ki az újságesimalás technikájában s
 az olvasó-közönség legmesszebbmenő ígé-
 nyeihez simult minden tényező, a mely a hir-
 lapírás és hirlapterjesztés szolgálatában áll.

A „Magyar Nemzet“, a mely a nagy és
 magasztos szabadelvű tradíciók zászlaja alá
 toborozta Jokai Mór és Beksics Gusztáv fő-
 szerkesztők és Adorján Sándor felelős szer-
 kesztő vezetésével az újsáírás legedzettebb
 munkásait, készen találta az »Athenaeum«
 részvénytársaságnál mindazokat az eszközö-
 ket, a melyekkel a legtökéletesebb módon
 megfeleltethet maga elé tűzött feladatának:
 komoly, megbízható, érdekes és irodalmi szín-
 vonalon álló cikkekben és közleményekben
 gyorsan beszámolni az eseményekkel, hozzá-
 szólni minden aktuális kérdéshez és irányt
 adni a közvéleménynek.

Széles összeköttetése az összes politikai
 pártokkal, lehetővé teszi, hogy a „Magyar
 Nemzet“ az országos és pártpolitika egész szö-
 vevényét eber figyelemmel kísérhesse, a ké-
 szülő eseményeket az összes lapoknál jóval
 előbb jelezhesse, s a politika kulisszatitkairól
 idejekorán tájékozást nyújthasson.

Az osztrák eseményekről naponta kétszer
 kap a Magyar Nemzet megbízható és különösen
 értesült tudósítójától telefonertesítést, külföldi
 hirszolgalatát pedig a világ összes fővárosai-
 ban megbízott elsőrangú hirlapírók végzik
 távirati úton. A civilizált világban nem kép-
 zelhető oly esemény, melyről egy-két ora-
 mulva már távirati ertesítés ne érkeznek a
 »Magyar Nemzet« szerkesztőségéhez.

A művészek és művészetek világában, a főváros intéző köreiből, a mezőgazdaság, kereskedelem és ipar összes testületeiben elsőrangú czikkkel van képviselve a „Magyar Nemzet” s azért nem kerülheti el figyelmet semmi, a mi az újságolvasót, bármely irányban is érdekelhetne.

Egy nyüzsgő hangyabolyhoz hasonlít a „Magyar Nemzet” szerkesztősége egész napon át. Attól a pillanattól kezdve, a mikor a kora reggeli órákban az első posta megjelenik, a hírszolgálat egész gépezete működni kezd. A tudósítók egész raja jön és megy: gyűjtik a legaktuálisabb híreket s lázas sietéssel dolgozzák fel a legkülönbözőbb rovatok számára. S jönnek halomszámra táviratok és levelek vidékről, Bécsből, Berlinből, Párisból és Londonból. Közben számtalanszor csilingel a helyi telefon, a melyen külső munkatársaink tesznek jelentéseket, vagy érdeklődők tudakozódnak s közölnék híreket. A rovatok vezetői az így egybegyűlt anyagot osztályozzák és megosztják, kiosztják a munkatársaknak megfelelő feldolgozásra s minden órában garmadaszámra halmozzák fel a szerkesztő asztalára a keziratokat, a melyek a nap eseményeinek történetét és kritikáját foglalják magukban.

A leglátványosabb munkaidő délután 2 óráig tart. Két óra után érkeznek a parlamenti tudósítók a szerkesztőségbe, a kik a házban történetekről, a folyosók eleteről s a klubok intim eseményeiről számolnak be. A bécsi és külföldi híreket a villamszarnyain ekkor hozza a táviró és telefon s a gazdasági élet élénk lüktetéséről tükrözik vissza a helyi, bécsi és külföldi börzéről érkező tudósítások. A riporterek ebben a rövidre szabott időben gyűjtik százfélről az érdekes újdonságokat, s meg azokról az eseményekről is, a melyek lapzárta után történnek, előzetes tájékozást szereznek és adnak.

A *vezércikk*ek, a melyeket az ország első publicistái írnak, többnyire a parlament után készülnek s mindig a legaktuálisabb eseményekről mondanak véleményét.

A tarca és színházi rovat a legjelesebb írók kezében van. Abban mindig az irodalom java, az utóbbiban pedig a legújabb s legerdekesebb tömerdek hír lat napvilágot.

S mikor a szédítő munka végét ér s a tömerdek fáradság eredménye csillogó ólomkolonnákba öntve a nyomda óriási pinczéjébe kerül, a hatalmas körforgó-gép fűlsiketítő pattogása és dübörgése közepette születik meg az újság, a „Magyar Nemzet.”

S megszületik sokkal hamarabb, mint a nap elmúlása. A „Magyar Nemzet” ugyanis azt a kiszámíthatatlan előnyt nyújtja olvasóinak, hogy 12 órával előzi meg az összes fővárosi napilapokat s ugyanakkor, a midőn itt a fővárosban a reggeli lapokat olvasni kezdik, a „Magyar Nemzet” már az ország legtávolabbi vidékein is elmondja a tegnapi összes eseményeit. A „Magyar Nemzet”-et már az esti vonatok röpítik a szó szoros értelmében a Kárpátoktól—Adriáig s dacára annak, hogy már *este 6 órákor jelenik meg*, mindent tud es mindent közöl, a mit a többi lapok csak másnap reggel hoznak.

A munka nagyszerű beosztása, a rendelkezésre álló sok és kiprobált újságírói erő, a tökélyig fejlesztett nyomdaipar s egy hatalmas szervezeti kiadói hivatal teszik csak lehetővé, hogy ez a rengeteg gépezet minden nap fennakadás, sőt a legcsekélyebb zavar nélkül végezhesse szédítő feladatát.

H I R E K.

— **A tél.** Lábaik alatt csikorog a hó. A körmét fujja mindenki s a vörös orr, a könyes szem, a zuzmarás bajusz mind arról tanuskodik, hogy teljes szigorával beköszöntött a tél. F. hó 12-én Budán 11 fokot, Rakospalotán 21 fokot s Ujpesten 17 fokot mutatott a hőmérő minusz alatt. Most azonban nem az a kérdés, hogy mennyi fok a hideg, hanem az, hogy az emberek inségen, nyomorán miként lehet segíteni akkor, amidőn meg a madarak is elgémberedetlen szédülnek le a fészükéből? Kibe vessen ilyenkor reménységet a szegény ember? Kibe másba, mint azokba a felebarátokba, a kiket jó móddal áldott meg a gondviselés! Az izraelita nőegylet, amely újabb tárgyalások következtében a közönségi népkonyha vezetését is átvette, f. hó 17-én nyitja meg a népkonyhát. Meleg étellel, tehát el fogjuk látni szegényeinket s szegény gyermekeinket, de

hol vesszük a fűtőanyagot? Kivételes nyomorúság idején a társadalomnak is kivételes jótékonyt kell kifejtene s mi bizunk közönségünk mindig humánus társadalmában, hogy ezt ki is fogja fejteni. Csak arról ne feledkezzen meg senki, hogy kétszer ad: aki gyorsan ad!

— **Menedékház.** A község előljárósága, tekintettel a tél zordságára, azon fáradozik, hogy menedékházat rendezzen be a község hajléktalanai számára. Az üdvös intézmény, mely egyszerűen berendezve, nem is jár nagy költséggel, égető szükségét kepez községünkben, ahol tagadhatatlanul nagyon sok a földhöz ragadt szegény ember.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** A község képviselőtestülete f. hó 16-án d. u. 4 órákor közgyűlést tart. A képviselőtestület közgyűlését folyó hó 14-én az előljáróság ülése előzi meg, melynek tárgyát az 1900. évi költségvetés megvitatása kepezi.

— **Iparhatósági megbízottak választása.** Az 1884. évi XVII. t.-cz. 171. §-a értelmében az ujbpesti iparos-tanoncok és tanoncziskolák ellenőrzésére 1900. évre 10 iparhatósági megbízott választandó. A választás f. é. december hó 31-én délelőtt 9 órákor Csepreghy Pál iparhatósági biztós elnökölete mellett az iparhatóság helyiségében lesz megtartva.

— **Az Ujbpesti Polgári Kaszinó közgyűlése.** Az »Ujbpesti Polgári Kaszinó« f. hó 10-én d. u. 4 órákor tartotta meg a tagok nagyszámú részvétele mellett rendkívüli közgyűlést, a melynek egyetlen tárgyát a tisztújítás kepezte. Megválasztották közfelkiáltással s egyhangulag elnökké: Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő. Alelnökök: Csepessányi Béla és Gligorescu Agoston. — Intéző igazgató: László Endre. Ellenőrző bizottsági tagokká: Benkovits Imre, Gosztonyi József s Greizinger István. Megválasztották továbbá 60 rendes és 12 pótválasztmányi tag. A közgyűlés a választások megjepte után egy ötagu, Fekete Gedeon, Greizinger, Bánó, Gligorescu s Benkovics Imre tagokból álló bizottságot küldött ki, a melynek feladata leendő Wolfner Tivadar országgyűlési képviselőnek elnökké választatását tudomásul adni, s őt az elnökség elfogadására s megtartására felkérni. A közgyűlés továbbá dísztagokká választotta Szőnyi Richárdot és Czipauer Jánost s elfogadta Gligorescu Agoston azon indítványát, hogy dr. Vikár Béla, Benkovics Béla s Szi-jártó Zoltán bizassanak meg azon módokat megállapításával, a mely módokotok segítségével a »Polgári Kaszinó« pénzügyeit (33.100 frt adósság) rendezni lehetne. Végül köszönet szavaztatvan László Endrenek, a közgyűlés tapintatos vezetéséért. Csepessányi Béla megköszönte alelnökké megválasztatását s kijelentette, hogy testestől-lelektől kész a »Polgári Kaszinó« ügyét szolgálni, de levekenységet ma ép úgy akadályozza a pénz hiánya, — mint a hogy a múltban akadályozta. Mindenekelőtt tehát ezen a hiányon kellene segíteni. Egyebekben pedig több indítvány nem levén, a közgyűlést befejeztnek jelentette ki.

— **Megható ünnepély.** Megható ünnepélye volt f. hó 11-én este 7 órákor az ujbpesti »Gyermekbarát Egyesület«-nek a Zweig-féle központi szállodában. Ekkor ruházta fel ugyanis közönségünk 105 szegény gyermekét pompás teli ruhával, s ekkor számolt be diszközgyűlésén ez évi működéséről. A diszközgyűlést Winternitz Gyula elnök nyitotta meg alkalomszerű szép beszéddel, mely után a titkár terjesztette elő évi jelentését, amelyből a következő számadatokat emeljük ki: A tagok heti befizetéseiből befolyt 499 frt 16 kr. Gyűjtések, adományok s mulatságokból befolyt 588 frt 25 kr. Kamat 9 frt 38 kr. Összesen 1096 frt 73 kr. Ebből szegények segélyezésére 269 frt 30 kr., s egyletekre 28 frt fordított s felruházott 105 gyermek. A diszközgyűlés eljenzéssel vette tudomásul a jelentést s Winternitz Gyula elnök közönetet mondott a buzgó választmányának, az egyesület tagjainak, a község előljáróságának s minden jószívű embernek, aki az egyesületet támogatásban részesítette; a gyermekeket pedig a haza, a vallás, a község s minden ember szeretetére buzdította. Viharos éljenzés követte az elnök szavait, melynek lecsillapulta után a felruházott gyermekek halálját Schwacz Sándor tolmácsolta, majd Neufeld Sarolta: »A haza«, Eskenóczy Mór: »Az Isten áldása«, Wetztermayer Lajos: »Az anyai kincs« című költe-

ményt szavalta el szépen s végül Dr. Venetianer Lajos főrabbi mondott köszönetet az elnökségnek s az egyesületnek a maga és az emberszeretet nevében s gyönyörű hasonlatokban gazdag beszéde végén áldást kért az ezek urától az egyesület további működésére. A diszközgyűlést a gyermekek megvendégelése előzte meg s társasvacsora fejezte be, melyen számos teiköszöntő hangzott el az elnökségre. Silbermann, a Gyermekbarát Egyesület volt elnöke táviratilag üdvözölte az egyesületet, Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő pedig levél útján mentette ki elmaradását, de kijelentette, hogy szívből és lélekben jelen van a szép ünnepélyen.

— **Ujbpest hités becsüése.** A pestvidéki kir. törvényszék elnöke, hités becsüül az ujbpesti járásbíróhoz Ladányi Antalt nevezte ki.

— **Az iparos munkások előadása.** Az iparos munkások részére múlt vasárnap tartották meg az ötödik előadást, mely alkalommal a Colosseum terme ismét megtelt érdeklődő közönséggel. Az első előadó *Mártonffy Imre* lapszerkesztő volt, a ki »Az elpirulásról« tartott nagy érdeklődés mellett felolvasást. Utána Weisz Vilmos és Hadl Samu magyar dalokat énekeltek s nagy tetszést arattak. Ezeket követte »Könyves Kálmán« drámai monológ, melyet Bródy Ladimer és Kepes Mor adtak elő igen ügyesen. A többi szereplők közül kiemeljük Sipos Z-t, ki a »Hajótörés« című monológgal sok tapsot aratott; Szegő Lipótot, aki humoreszkjével kellett derűtséget; Kepes Mór, a ki általános derűtlenség között a »Batyúbált« adta elő; Weisz Etelt, a ki az »Első szerelmes levéllel« vitta ki az általános elismerést; Galgóczy M. klóst, ki az »Éjjel« című költeményt szavalta szép hatással, vegre Schweiger Aladárt és Deutsch Oszkárt, a kik szép zongora-, illetve hegedűjátékkal arattak szép sikert. Amint értesültünk *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter, — a ki melegen érdeklődik a munkáskepzés iránt, — *K. Jónás Ödön* országgyűlési képviselő, s az iparos munkások képzésére szervezett orsz. bizottság elnöke kíséretében legközelebb meg fogja az ujbpesti munkás-előadást látogatni. Jövő vasárnap ismét igen érdekes előadásra van kilátás. *Brankovics György* lapunk szerkesztője »Az otthonról«, *A restségről»* és »Vitéz Sándorról« fog felolvasni, azután lesz ennek, zongora- és hegedűjáték, szavalat, melodráma és monológ. Karácsonykor szép karácsonyi ünnepélyt, újkör pedig Petőfi ünnepélyt rendez a bizottság.

— **Női és férfi-estélyek.** Az ujbpesti »Köz-művelődési Kör« vigalm bizottsága, a melynek: »szórakozni, vidadni, mulatni addig, — a míg lehet, mert rövid az élet és örök a sir« a jelszava, női és férfi-estélyeket rendez. Ez estélyeken a szavalás, felolvasás, éneklés, zongorázás, hegedű, tombolajáték fognak szórakoztatásul szolgálni. Az első női estély ma csütörtökön, f. hó 14-én s az első férfi-estély, mely társasvacsorával van összekötve, f. évi december hó 21-én este 8 órákor fog megtartani. A további estélyek felváltva hetenként minden csütörtökön rendeztetnek.

— **A budapesti mérnöki hivatal hanyagsága.** Egy cseppet sem csodálkozunk azon, hogy a székesfőváros mérnöki hivatalát uton-utófélen irgalmatlanul szapulják. Ugy látszik a felületesség, a hanyagság és gondtalanság kepezik ennek a hivatalnak a legfőbb erényeit. Ezt bizonyítja legalább a következő eset: A Jutegyház alatt felépítette az új vámházat, s felállította a vámsorompót, de arra nem gondolt, hogy a vámsorompó czölöpeit, amelyeknek letezéséről meg senki tudomással nem bírt, az est beálltával lámpákkal világította volna meg. Így történt azután, hogy a nyílt országúthoz szokott kocsisok mísem gyönyitva, bátran nekihajtottak, s a vámsorompóba ütközve, részint lovaikban, részint kocsijaikban kárt szenvedtek. A többek között például Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő kocsisa és kocsija is így járt f. hó 9-én este s az egyik lova oly sérüléseket szenvedett a láthatatlan czölöppbe ütközése alkalmával, hogy nehezen lesz többé használható. Csodálkozunk, hogy rendőrségünk ebersége e mulasztásra nem terjedt ki, reméljük azonban, hogy a székesfővárost kényszeríteni fogja arra, hogy addig is, amíg az új vámvonal megnyílik, a vámsorompó czölöpeit kellően megvilágítsa, azoknak pedig, akiknek a világítás elmulasztása által eddig kárt okozott, a kárát megtérítse.

— **Dr. Hédervári Lehel.** Dr. Hédervári Soma köztisztviselőnek örvendő községi orvosunk fia Kolozsvárott az »Ujság« című pártonkívüli politikai napilapnak lett a felelős szerkesztője. Üdvözljük az új kollégát s csak azt kiáltjuk feléje a távolból: »Szerencse fel!«

— **Eljegyzés.** Jellinek Lajos Budapestről eljegyezte Weisz Róza kisasszonyt, Weisz Márk helybeli kereskedő leányát.

— **Hazi hangverseny.** Az ujbpesti zeneművelő egyesület f. hó 16-án este 8 órakor házi hangversenyt rendez a saját helyiségeiben.

— **Karácsonyi művásár.** Az ujbpesti és rákospalotai festőművészek karácsonyi vásárt rendeznek a »Köznevelődési Kör« helyiségeiben. A vásár czéljából kiállított műveknek az árát egy bizottság határozza meg oly czélból, hogy a műpártoló közönség olcsó és mégis értékes ajándékokkal lephesse meg a karácsonyi ünnepek alkalmából szeretteit. A karácsonyi vásár f. hó 17-én nyílik meg s 25-ig tart.

— **Az ujbpesti zeneművelő egyesület** a tagok részvetlensége miatt nem tarthatta meg f. hó 10-én közgyűlést, amely ennek következtében f. é. december hó 26-án d. u. 3 órakor fog, a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül megtartatni.

— **Az »Ujbpesti Izs. Nőegylet«** f. hó 9-én tartotta meg a »Köznevelődési kör« helyiségeiben szokásos zártkörű bálját a helybeli szegények- és a nepekonyha javára. Látogatottság dolgában meg sem közelítette a »Nőegylet« előző évi báljait. Az anyagi siker mindazáltal biztosítva volt, mert sok jegyet árultak el hetekkel előbb a buzgólkodó hölgyek, a kiknek elén Friedmann Arminné urnó, az egylet elnöke iparkodott a szegények javát ily módon is előmozdítani. Máskülönben a rendezőség lelke Szel Manó volt, a ki a mostani kedvetlen viszonyok közt is esinos társaságot toborzott össze. Kedv tekintetében mi kívánni való se maradt hátra, legfeljebb Török Miska (a helyiség bérletje) arczizmai rángatóztak idegesen, — unatkozni látván a pinzereket és a szépen megterített üres asztalokat. Láttunk elegáns toillet-eket is. E részben izles dolgában különösen kiváltak: Szel Manóné, dr. Venetianer Lajosné, Löwy Ernőné, dr. Wolfner Jakabné, ifj. Erker Andrásné, dr. Holló Arthurne, dr. Bíró Gyuláné, Elsner Etelka, Schön Iona és Weisz Jenny. A cigány elég jól húzta a talp alá valókat. A mulatágon Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő is megjelent. A jelen volt hölgyek névsora: Asszonyok: dr. Lichtmann Henrikné, Szel Manóné, Schön Bernátné, Fuchs Bernátné, özv. Löwy Arminné, Heimann Ignácze, dr. Elsner Simonne, Kurcz Gyuláné, Gyürkne, Donat Manóné, Lipner Arminne, Weisz Jozsefné, Klein Ignácze, Steininger Gyuláné, Friedmann Arminne, Popper Sándorné, ifj. Erker Andrásné, Benkő Denesné, dr. Holló Arthurne, dr. Führer Simonne, dr. Wolfner Jakabné, Schwarcz Jakabné, Janovits Gyuláné, dr. Bíró Gyuláné, Dickmann Gyuláné, Gottlieb Adolfné, dr. Venetianer Lajosné, Löwy Ernőné, Weisz Morne és Weisz Samuné (R.-Palota). Leányok: Schön Ionka, Elsner Etelka, Kurcz Ionka, Gyürk Szidi, Wassertheil Berta, Lipner Vilma, Weisz Jenny, Klein Arabella, Weisz Olga (R.-Palota), Popper Mária, Bergl Helen (Somogy-Szell), Schwarcz Riza, Janovits Jolan és Berger Ella.

— **Ki a tejhamisító?** Olvasóink bizonyára azt hiszik, hogy ez felesleges avagy legalább is nagyon megfejthető kérdés. Ellenkezőleg, nemcsak a rendőrség, hanem a vácz járási főszolgabírói hivatal is e kérdés megfejtesen fáradozik s nagy kérdés, meg fogja-e a feleletet találni. A dolog ugyanis így áll. Frommer A. ujbpesti tejkereskedő számára a báró R*-fele nyitramegyei szeniczei uradalom szállítja naponként a tejet. Frommer azután a többi kundsajtjai között Spitzer Mór helybeli peknek is küld naponként ebből a tejből vagy 20 kannával. Egy szép napon a rendőrség megállította Frommer tejszállító kocsiját, a Spitzernek szánt tejkannákból leemelt 10 darabot, megvizsgálta s úgy találta, hogy a tiz közül 7 kannában alaposan vízzel vegyített, tehát hamisított tej vagyon. Ebből azután pör fejlődött

ki Spitzer és Frommer, Frommer és R*... uradalma között. Frommer és Spitzer csakhamar tisztába jöttek egymással, mert Frommer bebizonyította, hogy kocsisai az ólompecséttel ellátott tejkannákat a vasuton átvéve egyenesen Spitzerhez és a többi vevőkhöz szállították, így tehát a tejkeresztelést csakis az uradalom vihette véghez. Ezzel szemben az uradalom arra az álláspontra helyezkedik, miszerint ő oly olcsón szállítja Frommernek a tejet. (literjét 4 1/2 krajczárért) hogy annak hamisítása nem volna érdemes egyrészt, másrészt pedig nem a tejhason. hanem a trágya kedvéért tartja a teheneket, s így a tej szaporítása vízzel egyáltalában nem áll érdekében. De hát akkor kinek állott az érdekében? Ennek a kiderítése czéljából tartott f. hó 11-én dr. Heyder vácz járási szolgabíró a rákospalota-ujbpesti vasuti állomáson egy helyszíni szemlét ugyanazon pillanatban, amidőn az uradalom tejszállítmánya a vonattal megérkezett. A helyszíni szemle alkalmával jelen voltak a perlekedő felek jogi képviselői és Gerő Zsigm. mint szakfőnök, aki 5 percz alatt bebizonyította, hogy az ólompecsét (plomba) a tejkannákról levehető és visszahelyezhető anélkül, hogy a legcsekélyebb sérelmet is szenvedne és így a jó tej kimerítése s a kannák vízzel telítése a Szenicze és Ujbpest közötti uton is többszörösen megőrlelhet. Most már tehát nemesak az a kérdés: hogy ki, hanem az is, hogy hol hamisítják a tejet?

— **A »Társas kör« jégpályája.** A koresolyasport-kedvelőinek kelsegkivál nagy örömet fog okozni a vállalkozás, melylyel Ujbpesti legelőrékvőbb egyesülete pompás, minden századvegi kiválómnak megfelelő, kényelmes jégpályaterületet és distingvált, udvarias és kedélyes környezetet biztosít a koresolyázó közönségnek. A »Társas kör« a Lehel-utcai villamos mentén a Tarnai-fele jégmezőkön nyitja meg 100 □ meter szélességű koresolyacsarnokát, acetilvilágítással, katonazenével, megfelelő pihenő, etkező és melegedő helyiségekkel. A jégpálya nyitott voltát mindenkor jelzőtábla hirdeti a kör helyisége előtt. Idényjegyek 2 forintért személyenként kaphatók a kör helyiségeiben az esti órák folyamán és azonkívül a körtagoknál is. A »Társas kör« jégpályáját melegen ajánljuk a közönség partfogásába.

— **Magyar Nemzet.** Lapunk mai számában foglalt, a Magyar Nemzet politikai napilapra vonatkozó közleményünkre különösen felhívjuk olvasóink szives figyelmét. A Magyar Nemzet, melynek élén Jókai Mór és Beksiacs Gusztáv állnak mint főszerkesztők és Adorján Sándor mint felelős szerkesztő, a legelőcsőbb napilap, amennyiben az előfizetési ára 1 óra csak 1 frt. Uj előfizetők kivétel nélkül megkapják ajándékképp a Jókai Mórnak feltűnt k itelt »Az én életem regénye« című cikksorozatának eddig megjelent részét és a Magyar Nemzet gyönyörű naptárát. Mutatványszámot 6 napig küld a kiadóhivatal. Cím: Magyar Nemzet Budapest, Kerepesi-ut 54.

— **Ujbpest virilistái.** Ujbpesti község legelőcsőbb adót fizető polgárai az 1900-ik évre a következők: dr. Hédervári Soma (2004 frt 88 kr.), Wolfner Gyula és társa (1755 frt 51 kr.), Csepcesányi Bela (1564 frt 80 kr.), Mauthner testvérek (1397 frt 60 kr.), dr. Kiss Sándor (1076 frt 96 kr.), Beeze Imre (1076 frt 28 kr.), Schreiber Gyula (1034 frt 54 kr.), Deutsch Zsigmond (903 frt 90 kr.), Római kath. egyház (887 frt 11 kr.), Löwy Armin és fiai (877 frt 96 kr.), Dajcs Edene (868 frt 35 kr.), Schwartz Jakab (813 frt 50 kr.), Károlyi Sándor gróf (809 frt 17 kr.), Lindt János (782 frt 52 kr.), Diamantstein Lajos (749 frt 30 kr.), Sonnenfeld testvérek (737 frt 81 kr.), Sonnenfeld Lina és fiai (707 frt 73 kr.), Schwartz Izsák örök. (702 frt 40 kr.), Fürst Schwarz (690 frt 52 kr.), Ladányi Zsigmond (654 frt 18 kr.), Egyedi Lajos (648 frt 40 kr.), Villányi utódai (589 frt 33 kr.), Löwy Ignác (570 frt 48 kr.) A felsoroltak közül dr. Hédervári Soma és Lindt János mint községi előjáró, illetőleg bíró és dr. Kiss Sándor, mint választott képviselő már tagjai a községi képviselő testületnek s így a többi husz leendő a jövő évben virilista jog czimen a képviselőtestületnek tagja.

— **Táncvizsga.** Schiffer Imre táncztanító f. évi december hó 16-án a Colosseumban tartja növendekével ez idei táncvizsgáját, a mely táncvizsgálommal van egybekötve. — A vizsga kezdete este 8 órakor. Jegyek a táncz-

vizsgálomban résztvevők számára: személyjegy 1 korona, családjegy: 2 korona.

— **Elsülyedt hajó.** F. hó 12-én Szolner Károly hajós-vállalkozó »Szt.-Pál« nevű uszályhajója az ujbpesti teletőlben, 3000 mm. gabonarakománynyal elsülyedt.

— **Gyepmesteri-telep.** A gyepmesteri-telep szintén egyike azon kérdéseknek községünkben, amelyeknek megoldása egyrészt halasztást nem szenved, másrészt pedig a megoldás csaknem legelőzhetetlen akadályokba ütközik. A telep nagyonis nem maradhat ott, ahol ez idő szerinti van, s a község előjárósága nem képes e czélra megfelelő helyet szerezni. A gordiusi csomót tehát úgy vélte a legelőzsebben megoldhatni, hogy arra kerte a törvényhatóságot, sajátítson ki Ujbpest község számára egy gyepmesteri telepre alkalmas helyet. A törvényhatóság e kérelem folytán utasította a község előjáróságot, hogy műszaki közgei a község mérnöke és állatorvosa jelöljenek ki e czélra alkalmas helyeket. A műszaki közgeek a megyeri pusztának bármely megszerzhető részét s Ujbpestnek a gyálitói dűlőjét jelölték ki alkalmas helyül. Szerintünk a gyepmesteri telepre legelőzsebb volna a megyeri pusztá, minek gróf Károlyi uradalma sem vallaná kárát, mert az állati hulladékokat is felhasználhatná, ami — ismeretes dolog — első minőségű trágyát képez.

IRODALOM.

A legelőcsőbb politikai napilap. A »Reggeli Ujság« 1900. január 1-ére új előfizetést indít. A »Reggeli Ujság«-nak ugy a politikában, mint a társadalmi, közgazdasági, művészeti és minden a közügyektől érdeklő kérdé meg csak egy irányelve van: az igazságot megírni és barmifele tekintet nélkül azért küzdeni. Irodalmi része előkelő színvonalon áll, híradása mindenről megbízható és gyors. Kitűnő regényt és érdekes tárczákat közöl. A »Reggeli Ujság« egyik czélja az, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok között a magyar család anyagi érdekeit és megőrzését mindenképen előmozdítsa. A »Reggeli Ujság« mindennap nyolcz oldalon jelenik meg és tényleg a legelőcsőbb politikai napilap. Előfizetési ára: Vidékre portómentesen: egy hónapra 50 kr. negyedévre 1 frt 50 kr. mely összeg a »Reggeli Ujság« kiadóhivatalba (Budapest, József-körut 19) küldendő.

Szerkesztői üzenetek.

— **Dr. S. B. urnak.** A cserepéldányra vonatkozó óhaját se írásban, se szóban nem kaptuk meg.

— **Mi a különbség?** Csak az, hogy a hírovtatban nem szokás senkit urazni, nagy-ágolni, mert az uraság és nagyság vagy benne van már a névben illetőleg a név viselőjében, vagy nincs. Ha benne van, nem szükséges azt külön felemlíteni, ha nincs, nevetségessé válik az uraság s a nagyságot.

— **Kétségbeesettnek.** Ne essék kétségbe! Politikai jogait ép úgy gyakorolhatja, hivatalt ép úgy vállalhat, ha az az idő lejárt, amely időre, a kettőtől büntetéskepen s itéletileg megfosztatott, mint ahogy az ügyvédséget folytathatja s pereket vállalhat az az ügyvéd, aki az ügyvédség gyakorlásától egy bizonyos időre eltiltatott. Egyébiránt forduljon Eötvös Károlyhoz ő meg fogja önnek azt a törvényt mutatni, amely szigorú büntetést mér arra, aki rossz és ártó szándékból kutatja másnak a multját s bizonyítékokat gyűjt másnak a tönkretételére. A modern büntetőtörvénykönyv nem azért bünteti a bűnöst, hogy örökre lehetetlenné tegye, hanem hogy megjavítsa s a humánus társadalom nem taszithatja ki eitévedt, de jó utra tért tagjait. Ellenkezőleg alkalmas kell adnia, hogy hibáját becsületes életmóddal mindenki jóvá tehesse. Nincs tehát oka a kétségbeesésre.

40792/1899. szám.

Hirdetmény.

Ujbpest község előjárósága ezennel közhirre teszi, hogy a legelőcsőbb adót fizetőknél 1900. évre kiigazított névjegyzéke a község-házánál közszemlére kitétetelt s az, az 1886. évi XXII. t.-cz. 33. §-a értelmében a mai naptól számítva 5 napon át, vagyis f. hó 16-ig bezárólag a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető.

A névjegyzék ellen irányuló netaláni felebbezések folyo hó 31-ig a községi előjáróságnál adandók be.

Ujbpesten, 1899 december hó 12-én.

Ráday
jegyző.

Lindt János
bíró.

Karácsonyi vásár! Ujévi kiállítás!

Karácsonyfadiszítések!

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok, u. m. **ifjúsági iratok, képeskönyvek, horgony építőszekrények**, mindennemű **játékok, fénykép-, emlék- és levelezőlapgyűjtő-albumok**, legszebb kivitelű **látképes-, művész- és virágos levelezőlapok**, legfinomabb „Ivory“ és „Princess“ **levélpapírok elegáns casettákban**, valódi és utánzott **csontfedelű imakönyvek, kő- és könyvnyomatu névjegyek, naptárak és kalendáriumok**

feltűnő olcsó árakban,

a legszolidabb kiszolgálás mellett.

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papir- és nyomtatványszállító

Ujpest, Árpád-ut 15.

Fióküzlet: István-tér és templom-
utca sarkán.

3.

É r t e s í t é s.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, **hogy teljesen ujonnan felépült, megnagyított és ujonnan berendezett**

PANNONIÁHOZ

ezimzett **kávéházamat** Árpád-ut 48. szám alatt augusztus hó 10-én megnyitottam.

Nagyérdemű közönség! Mielőtt e nagyobb szabásu helyiséget igen tisztelt vendégeim becses rendelkezésére bocsátottam, bátorkodom felemlíteni, hogy sem költséget, sem fáradságot, sem pedig időt nem kimélve főtőrekvésem oda irányult, miszerint a főváros legnagyobb és legfényesebb kávéházaival minden tekintetben a versenyt kiállhassam és ebből kifolyólag a kor haladásával lépést tarthassak.

Tudva pedig azt, hogy Ujpest nagyrebecsült közönsége mindenkor becses támogatásával ajándékozott meg, — iparkodni fogok ezt csekélységemtől telhetőleg ezután is méltányolni a szerint, hogy ugy a kényelem, mint az egészség szempontjából, kellemes szórakozást nyujthassak, valamint kifogástalan és előzékeny kiszolgálással, mindenféle tekintetben méltó legyek továbbra is igen tisztelt vendégeim nagyrebecsült pártfogására.

Naponta kitűnő cigányzene, kifogástalan italok, hideg ételek, a legujabb tekeasztalok, mindenféle szórakoztató játékok valamint az összes hazai és külföldi napi- és hetilapok.

A legpontosabb kiszolgálásról biztosítva nagyon tisztelt vendégeimet, ismételve azon alázatos kérésemet, hogy becses támogatásukkal engem továbbra is megajándékozni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Allandó bérkocsi-állomás Deicht Gézától.

Feldmann József

a »Pannonia« kávéház tulajdonosa.

-3